

Chemisch Advies Rotterdam-Rijnmond op nieuwe leest geschoeid

Door
Rob Jastrzebski

De Adviseur Gevaarlijke Stoffen-taak in Rotterdam-Rijnmond zit sinds kort in een nieuw jasje. Na veertig jaar uitvoering door DCMR Milieudienst-Rijnmond, zijn de chemisch adviseurs sinds begin dit jaar brandweerfunctionarissen en verhuisden ze organiek naar de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. De nauwe samenwerking met de DCMR blijft gehandhaafd.

'De groene helmen' werden ze wel genoemd. Waar andere brandweerregio's sinds de jaren tachtig de functie Regionaal Officier Gevaarlijke Stoffen (ROGS) kenden, later omgedoopt tot 'Adviseur Gevaarlijke Stoffen', werd de advisering bij chemische incidenten in Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd door de 'Alfa Golf' functionarissen van de DCMR. Rijdend in eigen witte dienstvoertuigen in DCMR huisstijl en met optische en geluidssignalen. Dat tijd-

Rechts: De chemisch adviseurs werden ook wel 'de groene helmen' genoemd. En met reden.

Onder: De witte dienstvoertuigen van de DCMR waren kenmerkend voor de 'Rotterdamse variant' van de AGS.

perk is ten einde, nu de functionarissen hun taken voortzetten onder de brandweervlag en in dienstvoertuigen met brandweerstroeping. De brandweerkazerne in Vlaardingse is het 'hoofdkwartier' voor het team Chemisch Advies, dat tevens functioneert als Landelijk Informatiepunt Ongevalsebestrijding Gevaarlijke Stoffen (LIOGS).

Ontwikkeling van expertise

Dat de DCMR in de jaren zeventig de operationele chemisch adviestaak op

zich nam, had volgens Ingrid van Rossum, portefeuillehouder Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen bij Brandweer Rotterdam-Rijnmond, een praktische reden. "De brandweer leunde in die jaren bij industriële incidenten sterk op de kennis en deskundigheid van chemische bedrijven, omdat de brandweer die expertise zelf niet of nauwelijks in huis had. Na verloop van tijd vonden bestuur en management dat de advisering bij chemische incidenten bij een onafhankelijke gespecialiseerde partij moest worden belegd, in plaats van bij bedrijven met eigen belangen. DCMR kwam daarbij als logische partner in beeld. De milieudienst werkte al regionaal en had als toezicht- en handavingsorganisatie van de overheid veel chemische expertise in huis. Vooral omdat de dienst actief was in een regio met het hoogste industriële risicoprofiel van Nederland. Daarom sloot Brandweer Rotterdam, die later opging in de Regionale Hulpverleningsdienst Rotterdam-Rijnmond,

Team Chemisch advies. Van links naar rechts: meetplanleider Frank Dijkstra, Ingrid van Rossum, teamleider Piet Aantjes en chemisch adviseurs Theo Cenin, Marco van den Berg en Martin Meijer.

Links: Dienstvoertuig voor de chemisch adviseur: oud en nieuw.

inzetbaar is, is meer personele capaciteit nodig. Daarom worden vijf functionarissen van de afdeling Industriële Veiligheid van de VRR bijgeschoold tot chemisch adviseur op deeltijdbasis. Ook de DCMR levert vijf mensen die naast hun reguliere taak voor de milieudienst op deeltijdbasis meedraaien in het piket. Die mensen worden dit jaar opgeleid, zodat we naar verwachting in 2019 helemaal op sterkte zijn. Dan hebben we een piketorganisatie van zo'n twaalf man, waarmee we op ieder moment twee chemisch advies piketten kunnen leveren: één voor de operationele advisering op de plaats van het incident en één voor het Regionaal Operationeel Team, het aansturen van de meetplanorganisatie of de LIOGS-functie. Met ingang van 1 april is de nieuwe organisatie volledig onderdeel van de VRR, onder leiding van een nieuwe teamleider."

Stroomlijnen en verankeren

Die teamleider is Piet Aantjes, die per 1 april met zijn team aan de slag is op de nieuwe locatie in Vlaardingen. Is het

een dienstverleningsovereenkomst met de DCMR, voor de uitvoering van de operationele chemisch adviestaak op piketbasis."

De ontwikkelingen stonden niet stil en in de afgelopen vier decennia heeft de brandweer een sterke regionaliserings- en professionaliseringslag gemaakt. Tijd voor herbezinning op (gedelegeerde) taken. Dat proces begon in 2016, toen twee ontwikkelingslijnen samenvielen. Enerzijds wilde de DCMR de chemisch adviestaak verder professionaliseren en verbreden, terwijl aan de andere kant de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond meer regie wilde op de werkzaamheden van de chemisch adviseurs. Ondertussen ging Brandweer Nederland aan de slag met het specialisme IBGS. Kennis en ervaring delen en samen optrekken is in dit specialisme van groot belang.

Extern adviseur Kees Kappetijn, aangekomen door de DCMR om het doorontwikkelproces te ondersteunen

en te begeleiden, bracht de twee sporen samen en de VRR en DCMR gingen om de tafel om een nieuwe opzet voor de chemisch adviestaak te bespreken. Kees Kappetijn: "Vervolgens hebben we verschillende scenario's onderzocht: alle chemisch adviestaken van de DCMR overhevelen naar de VRR? Of een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met een voortgezette gedelegeerde taak in meer of mindere mate? In mei 2017 besloten de directies van DCMR en VRR dat chemisch advies als team onderdeel wordt van de VRR. Daarmee is de wens van de veiligheidsregio voor meer regie op de uitvoering verwezenlijkt. Tegelijk onderstrepen beide partijen dat voortzetting van de samenwerking noodzakelijk is. De vijf chemisch adviseurs en twee docenten zijn organiek en fysiek verhuisd vanuit het DCMR-kantoor naar hun nieuwe werkplek. Deze mensen vormen het kernteam van de dienst chemisch advies. Maar voor een robuuste piketorganisatie die 24/7 gegarandeerd

nieuwe chemisch advies-construct dan helemaal af? Aantjes: “Een van mijn uitdagingen is ervoor te zorgen dat de nieuwe dienst goed ingebed wordt in de brandweerorganisatie en in de landelijke samenwerkingsstructuur voor incidentbestrijding gevaarlijke stoffen. De ambitie van de VRR is dat er één krachtig en deskundig centrum voor industriële veiligheid is binnen de VRR, waarvan chemisch advies ook deel uitmaakt. Een dienst die kennis en deskundigheid bundelt voor advisering binnen het brandweerveld in de regio en landelijk, en die goed verweven is in het partnernetwerk voor veiligheid binnen onze regio. Bijzonder aan ons werkgebied is het brede partnernetwerk voor crisisbeheersing, waarin ook organisaties als het havenbedrijf, de DCMR en de Gezamenlijke Brandweer participeren. In dat partnernetwerk hebben de chemisch adviseurs nu een eenduidige en herkenbare positie.”

Martin Meijer is een van de chemisch adviseurs die van de DCMR is verhuisd naar de veiligheidsregio. Een logische stap vindt hij: “Inhoudelijk verandert er niets aan mijn werkzaamheden. Alleen draag ik nu een brandweuniform en val ik rechtstreeks onder de leiding van de veiligheidsregio. Het is goed dat dit besluit is genomen, want binnen de DCMR was chemisch advies toch altijd een beetje een ‘vreemde eend in de bijt’. Een operationele adviesfunctie binnen een dienst die vooral is gericht

op vergunningverlening en handhaving. Het is wel even wennen aan de nieuwe plek. Wat ik prettig vond aan mijn oude werkplek, was dat we pal naast de meldkamer gevestigd waren. Dat was onze eis, want dan hadden we tijdens onze ‘koude taken’ op kantoor toch altijd een heel kort lijntje met de meldkamer, zodat we continu op de hoogte waren van wat er in de industrie in het Rijnmondgebied omging. Ook in onze nieuwe werkstructuur kunnen we nog bij de DCMR binnenlopen wanneer we willen, om zo de contacten tussen de operationele advisering en de inhoudelijke industriekennis te behouden.”

Zijn collega Marco van den Berg, eveneens meeverhuisd vanaf de DCMR naar de brandweer, vult aan: “Een van de redenen waarom chemisch advies onder regie van de veiligheidsregio beter op zijn plek is, is dat het karakter van de operationele advisering in de loop der jaren is veranderd. Aanvankelijk waren we heel sterk gericht op de zware chemische industrie: dat is voor de DCMR de core business. Maar als gedelegeerde AGS-functionarissen voor de brandweer, worden we steeds vaker ook bij andersoortige incidenten gevraagd. Variërend van asbestbesmetting bij schuurbranden, tot rookgasmeting bij woningbranden en kleinere incidentjes met gevaarlijke stoffen in de huis-, tuin- en keukenomgeving. Ook andere partners zoals de Kustwacht, Rijkswaterstaat en bedrijven doen regelmatig een beroep

op de kennis en kunde van de adviseurs. Daarom is de verhuizing een logisch besluit.”

Projectleider Kees Kappertijn vat tot besluit samen: “De kern van de nieuwe situatie is dat de samenwerking tussen de VRR en de DCMR in een nieuw jasje is gestoken en dat de diensten blijven samenwerken, in het belang van bundeling van kennis en expertise. Maar wel met een grotere regierol van de veiligheidsregio en een beter afgebakende positie van de chemisch adviseurs in het partnernetwerk voor veiligheid. Het gebeurde wel eens dat bij een incident bij een chemiebedrijf de chemisch adviseur bij de poort werd tegengehouden, omdat de beveiliging meende dat hij als toezichthouder van het bevoegd gezag kwam, die bij een acuut incident geen rol heeft. Die onduidelijkheid zal er in de nieuwe opzet niet meer zijn. De samenwerking met de meldkamer van de DCMR blijft overigens ook gehandhaafd voor wat betreft de landelijke adviesrol van het LIOGS. Dit landelijk informatiepunt wordt bemenst door dezelfde personen die ook de chemisch adviestaak voor de VRR hebben. Wie het LIOGS belt, komt via de meldkamer van de DCMR in contact met de dienstdoende piketadviseur. In acute incidentsituaties binnen de regio worden de chemisch adviseurs uiteraard, net als in de oude samenwerkingsstructuur, gewoon gealarmeerd door de regionale meldkamer Rotterdam-Rijnmond.”

Rotterdam-Rijnmond heeft het hoogste industriële risicoprofiel van Nederland.